

Transkribering Inspektionspodden avsnitt X (Jämställdhet)

Hej och välkommen till Inspektionspodden, en podcast från Skolinspektionen.

Med den här podden vill vi ta upp intressanta ämnen och områden som vi har granskat och som fått stor uppmärksamhet. Jag som leder det här samtalet heter Agnes Gidlund och är pressansvarig på Skolinspektionen. Idag ska vi prata om jämställdhet i skolan. För just jämställdhet mellan kvinnor och män är ett av de grundläggande värdena som skolan ska förmedla. Och skolan ska också synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevers lärande, val och utveckling.

Men hur ser det ut egentligen? Är skolan jämställd? Det och mycket mer ska vi prata om idag. Och för att göra det på bästa sätt så har jag med mig Skolinspektionens generaldirektör Helene Ängmo och Jakob Lindahl som är senior utredare på Jämställdhetsmyndigheten.

Hej och välkomna! Tack! Härligt! Då är vi i gång! Om man tittar på det här med liksom de skillnaderna, hur det tar sig uttryck med jämställdhet mellan flickor och pojkar. Kan du ge några exempel, Helene?

(Helene) – Jag ska göra det, men först vill jag säga att det finns stora individuella skillnader hos både pojkar och flickor som grupp. Och det är ju viktigt att betona. Men om vi pratar på gruppnivå, hur ser det ut då?

Ett exempel är ju det här med resultaten, att flickor presterar bättre än pojkar genomgående. Pojkar har som grupp lägre betyg och de får också lägre resultat i internationella undersökningar som PISA. Ett annat exempel är hur tryggheten på skolan upplevs. Här ser vi utifrån enkäter och andra observationer att flickor känner sig mindre trygga på lektioner och i skolmiljön. Det är också så att det är ju mer flickorna som är utsatta för ett grovt språkbruk i skolan, vilket naturligtvis inte är acceptabelt.

Därmed kan man säga att det finns ojämställdhet i skolmiljön. Ett tredje exempel som jag vill nämna är den könsuppdelade gymnasieskolan. Elever ska naturligtvis få välja efter sitt intresse, vilka studier och vilket yrkesliv de vill ha. men mycket tyder på att arbetet med att främja att elever ska välja utan att känna sig begränsade av traditionella könsmönster. Det arbetet har inte varit tillräckligt utvecklat, till exempel i studie- och yrkesvägledningen. Vi har idag betydligt fler pojkar på byggprogrammet till exempel och en dominerande andel flickor på vård och omsorg.

Så det här är några exempel på skillnader.

Men Jakob, ni på Jämställdhetsmyndigheten, har ni tittat någonting på det här? Skulle ni kunna säga vad beror det här på att det ser så här ut?

(Jakob) – Om vi kollar på skillnaden i betyg bland flickor och pojkar så kan vi konstatera för det första att det inte är någon ny företeelse, att det har sett ut på det här sättet så länge vi har kunnat mäta betyg. Men att konsekvenserna av att få betyg har blivit viktigare i ett samhälle, vilket gör att de här skillnaderna nu uppmärksammas på ett annat sätt än tidigare. Men med det sagt så ser vi att förklaringsfaktorer återfinns på olika nivåer, både på en individuell, organisatorisk men också på en övergripande samhällslig nivå.

Bland annat är det att det fortsatt finns skilda förväntningar på flickor och pojkar i skolan och i samhället. Vi ser att som grupp lägger exempelvis flickor mer tid och ansträngning på skolan. Att betydelsen av skola ses som viktigare och har historiskt varit mer betydelsefullt för flickor. De har behövt ansträngt sig mer och behövt fått bättre betyg för att komma ut på en arbetsmarknad som har präglats av tydliga könsmonster. Och sen ser vi också att det är en tydlig så- normer både bland lärare och samhället där man- som innebär att omgivningen förväntar sig mer följsamhet och mer anpassning ifrån flickor. Och kanske tyvärr det motsatta gentemot pojkar. Där är inte förväntningarna lika höga. Kraven som ställs på pojkar är inte alltid lika höga. Vilket gör att man egentligen inte visar samma tilltro till pojkar. Så det är några exempel på just det här förväntningarna. Sen så finns det ju flera andra förklaringar också.

Och om man tittar på könsmonster och könsstereotypa roller och beteenden bland barn och unga så är ju det till stora delar en reproduktion av normer som finns i samhället idag. Men vad kan skolan göra åt det? Hur ser samhället ut? Helene, vad skulle du säga?

(Helene) – Här är det ju väldigt viktigt att skolan är aktiv i sitt jämställdhetsarbete och jobbar med normer och att ifrågasätta normer. Det kan ju handla om uppfattningar om hur man ska vara som flicka respektive pojke. Forskningen som vi inte överblickar helt kan ju peka på olika förklaringar och därmed också vad man kan göra för att driva ett bra jämställdhetsarbete.

En del forskare och utredningar lyfter till exempel att det finns antipluggkulturer bland pojkar. Det vill säga att man ska vara som pojke lite mer cool och avslappnad kanske och om man är duktig i skolan så är det någonting som kanske ska anses

mer som att man har en talang. Men att skolarbetet ska flyta på av sig själv. Medan flickor då skulle dras mer mot normen att vara duktig och anstränga sig och göra sitt bästa. Så det finns forskning som pekar ut de normerna kring hur pojkar och flickor ska vara.

Men det finns också forskare som har sagt och menat att det inte alls kanske handlar om att pojkar påverkas av sådana normer som att inte anstränga sig. Utan att de snarare behöver ett annat stöd i undervisningen. Vissa menar också att pojkar och flickor på gruppnivå kan också mogna i sin utveckling på olika sätt. Och vi myndigheter, vi måste ju alltid följa forskningen, men den är inte alltid entydig. Och vad som alltid ändå är centralt skulle jag vilja säga, det är ju att sätta undervisningen och trygghetsarbetet i centrum i skolan.

Vad säger du då Jakob? Samhället ser ut som det gör, vad kan skolan göra?

(Jakob) – Det är ju helt rätt att samhället påverkar och de normerna som vi ser i samhället reproduceras ju in i skolan både i undervisning, i det sociala spelet i skolan men samtidigt så är ju skolan i allra högsta grad en stor del och en viktig del i samhället så det går åt båda håll. Så skolan har en otrolig möjlighet att arbeta med normer, bemötande som elever kan ta med sig ut i det omkringliggande samhället.

Vad skulle ni säga är de största utmaningarna i skolan gällande jämställdhet mellan pojkar och flickor?

(Helene) – Skillnaden i resultat och betyg mellan pojkar och flickor är naturligtvis en utmaning, det är ju stora förluster för både individer och samhälle om skolan inte klarar att förbättra pojkars resultat, återigen på gruppnivå.

Sen finns det en särskild utmaning i att det är en viss grupp pojkar som ligger mycket långt efter i läsning och matematik. Här finns det också ökade risker för sociala svårigheter och för arbetslöshet. Det här är något man verkligen behöver uppmärksamma. Och skolan behöver ju alltid tidigt fånga upp risker för skolmisslyckanden, och som sagt sätta undervisningen i centrum.

Sen en annan utmaning som jag känner starkt för, att här behöver det hända mer, det är ju den som har att göra med den här sexualiserande jargongen och språkbruket i skolan. Vi har då sett det här många gånger i vår tillsyn och kvalitetsgranskning att det kan handla om ett mycket grovt språk. Och det här är ju en stor jämställdhetsutmaning. Om man normaliserar den typen av grov jargong, ja

då innebär det ju att flickor under sin skolgång kan tro att det här är någonting som man då får leva med och att det ligger på dem själva att de ska klara av att bemöta det här. Skolan behöver ju naturligtvis markera att det här inte är okej. Det här är inte någonting som alla får tåla och skolor behöver se över sitt arbete här. Och jag vill också säga att det här kan även gälla pojkar, att de också utsätts för den här typen av grovt språkbruk som är kränkande. Men vi vet att flickor gör det i större utsträckning.

En tredje utmaning jag vill peka på är att i gruppen elever som behöver stöd så vet vi att flickors behov inte alltid synliggörs. Flickorna återigen på gruppnivå kan tendera att vara lite mer tysta och tillbakadragna vilket gör att deras behov inte upptäcks lika tidigt eller i värsta fall inte upptäcks alls. Det betyder att de kanske i samma utsträckning då inte får extra anpassningar och särskilt stöd som de har rätt till.

Vad säger du då Jakob? Vilka ser du som de största utmaningarna i skolan när det gäller jämställdhet mellan pojkar och flickor?

(Jakob) – De största problemen som jag tycker vi ser i skolan idag är ju dels den ohälsa, den psykiska ohälsan som vi ser bland flickor som inte– blandat annat beror på ett sexualiserat språkbruk, sexuella trakasserier som i vissa fall nästan har blivit en normaliserad vardag för elever i skolan.

Men sen så skulle jag vilja också någonting som vi lyfter ifrån jämställdhetsmyndigheten som vi ser lite oroande på är, eller skulle vilja lyfta är dels den ökade fokus på individualiseringen och könssegregeringen och i viss mån polariseringen som vi ser i skolan mellan flickor och pojkar. Och här ser vi att skolan har en viktig uppgift att överbrygga den klyftan som vi ser mellan flickor och pojkar.

(Helene) – Jag tänkte att jag kan lägga till några ytterligare utmaningar, för vi saknar ju inte utmaningar här.

Det är ju också att skolan jobbar med att se kön, inte individer. För det är ju också så att många lärare och pedagoger verkligen vill jobba aktivt med jämställdhetsarbete. Och då kan man ibland uttrycka sig på det här sättet att kön spelar ingen roll. Vi ser individerna. Det viktiga är att varje individ är unik och att vi klarar att bemöta den individen på ett speciellt och situationsanpassat sätt.

Men om man inte samtidigt ser att det finns historiska mönster, att det finns värden i samhället som faktiskt handlar om kön och könsstereotyper, då kan man ju missa

någonting i jämställdhetsarbetet. Och det här har ju vi sett i flera rapporter, att det finns många gånger mycket gott engagemang, men man ser inte könshistoriken och pratar inte om den. Så det är någonting som jag skulle vilja lyfta fram.

Det andra är ju det med den könsuppdelade gymnasieskolan. Alltså man ser på yrkesprogrammen framför allt. Hur oerhört kodade de kan vara. Att det här är flickprogram och det här är typiska pojktoprogram. Och där vi också har kunnat se att när man pratar om yrkesprogrammen och vilka val man kan göra och så vidare, så är inte studie- och yrkesvägledningen och lärarna tillsammans tillräckligt aktiva för att bredda elevernas intressen.

Men flickor har ju ändå generellt sett bättre betyg än vad pojkar har. Helene, vad skulle du säga, vad beror det här på?

(Helene) – Det finns inte något entydigt svar på det. Det har länge varit så historiskt att flickorna har haft högre betyg. Och en del av förklaringarna kan ju handla om de normer som vi tidigare pratat om, det vill säga att flickor omfamnar oftast idén om att det är väldigt viktigt att anstränga sig. Och de har ju säkert också sett, kvinnor har etablerats mer på arbetsmarknaden och det har varit viktigt för flickor för att komma framåt, att anstränga sig många gånger, kanske mycket mer än andra.

Sen när det gäller pojkarna då så finns det ju de som menar att målen i skolan kan uppfattas som svåra och otydliga särskilt av en grupp pojkar. Och uppgifterna blir inte alltid begripliga. Flickor kan ha en benägenhet att i större utsträckning fråga mer om vad som förväntas i en uppgift. Men pojkarna gör inte det på samma sätt utan kanske förhåller sig mer tysta. Och pojkar skulle enligt då vissa forskare behöva mer guidning i vad skolan förväntar sig av dem och vad läroplanerna kräver.

Men jag tror att det behövs mer forskning överlag för att få en bättre bild över alla de här förklaringarna.

Har du något att lägga till Jacob?

(Jakob) – Ja men vi ser ju att just att faktiskt ansträngning belönas sig i skolan. och att det är viktigt att verkligen betona det att höga betyg och kunskap är ingenting biologiskt förutbestämt utan sitter i ansträngning och vi vet att flickor anstränger sig mer i skolan och att skolan ses som viktigare än för pojkar på gruppnivå. Sen så ser vi också att i en skola som lägger ett större ansvar på den enskilda individen, på den enskilda eleven så ställer det också krav på eleverna. Där har man sett, det visar

forskningen, att på gruppnivå så är flickor mer framgångsrika i att kunna avkoda och förstå lärarnas förväntningar, förstå sina uppgifter, hitta effektiva strategier för att klara av skoldagen. Det ser man inte på samma sätt bland pojkar. och ett avståndstagande bland pojkar kan vara ett tecken på att man inte faktiskt förstår vad man ska göra. Man kommer inte till skolan för att man vill göra ett dåligt jobb eller man tycker kanske inte att det är coolt att inte arbeta i skolan men förstår man inte uppgifter så är det bättre att inte ge sig in i leken och visa och riskera att faktiskt visa att man inte kan. Känsla av framgång.

Tjejerna har högre betyg men det går bättre för killarna i det långa loppet. Vad beror det här på?

(Jakob) – Det vi kan konstatera är att det här är ganska sega processer som vi pratar om. Det tar lång tid att förändra och det är ju inte någonting som sker över en natt att det ändras. Men det är ju viktigt att man fortsatt sker ett arbete i för jämställda löner att vi faktiskt får villkor i arbetslivet som är rättvisa så att utbildning faktiskt betalar sig.

(Helene) – Ja det stämmer ju att flickornas betyg räcker längre. Det vill säga de kommer i högre grad in på universitetsutbildningar som är attraktiva, som har hög prestige och är populära. Som till exempel läkare och jurist. Men när vi ser på arbetsmarknaden i stort så finns ett lönegap, det vill säga män får fortfarande högre löner än kvinnor. Så ekonomiskt så finns det ju en obalans till männens fördel.

Och tittar man på IFAU, det vill säga Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, så pekar de också på att kvinnor känd på arbetsmarknaden jobbar i högre utsträckning i offentlig sektor. Där lönerna många gånger är lägre än i privat sektor. De jobbar mer deltid. Kvinnorna tar också ut mer på föräldraförsäkringen. De vabbar mer och dessutom så blir inte kvinnor i lika hög grad chefer som män. Och det här missgynnar dem lönemässigt.

Så det man ser här är ju att även om flickorna då är duktiga i skolan och har högre betyg så är det ändå så att de sedan fortsatt tar ett större ansvar i familjelivet och detta gynnar de då inte ekonomiskt i förhållande till männen. Så det här tyder ju på att jämställdhet är en bred fråga som rör många samhällssektorer och här är det ju så viktigt att skolan då också börjar med just att diskutera jämställdhet. Och vill man till exempel också få då männen att ta ett större ansvar senare i familjelivet så är det också sånt som behöver diskuteras. Alltså normer och värden och olika förhållanden då i skolan.

Men kan det faktiskt vara så då att man tänker sig jag behöver inte ha lika stora förväntningar på killarna för de kommer ändå klara sig. Alltså kan det vara något inbyggt då att man tänker så?

Om man är professionell lärare så ska man ju inte tänka så utan självklart så är det ju väldigt viktigt att pojkarna kan lyckas från start. Det är ju en kostnad både för individen och för samhället om det ska vara så att pojkarna senare i livet behöver komplettera till exempel genom vuxenutbildning eller yrkeshögskola eller vad det nu kan vara så det är klart att det är bättre att man presterar direkt och det utgår jag ändå från att lärarna med all deras profession att man gör allt vad man kan såväl för flickor som pojkar.

Men sen så är det väl mer tänker jag en större samhällsfråga att diskutera. Varför finns de här normerna överhuvudtaget och hur kan det vara så att manliga yrken som kanske då inte eller manligt kodade yrken som då inte är akademiska ändå kan lönesättas högre till exempel än kvinnliga akademiska yrken. Kvinnligt kodade akademiska yrken. Och man måste ju också tror jag börja även där det är toppositioner och som du säger VD och höga befattningar att man också driver jämställdhetsarbete ända högst upp också. För att få rätt incitament för både pojkar och flickor.

Om man tittar på undersökningar så framstår det ju som att flickor de är mer stressade än pojkar och de mår sämre. Men samtidigt så har de högre betyg. Men vet vi egentligen något om hur pojkarna mår? Undersöker man det eller godtar man bara att de inte är lika pratglada om sina känslor?

(Helene) – Ja alltså återigen på gruppnivå så kan det absolut finnas anledning att borra ändå djupare i pojkarnas mående. Sen så kan det skilja väldigt mycket individ för individ. Men det är väl också så att flickor kan ju vara bättre på att öppna sig, att prata om sina känslor. Man kanske har en större benägenhet att kontakta elevhälsan medan pojkarna kan sluta sig mer. Och att det anses inte kanske då vara manligt till exempel att prata ut om känslor och så vidare. Och det här kan ju också bidra till att man hämmas i skolarbetet och att man också kan hämmas i sin trivsel i skolan. Så jag tror absolut att det finns anledning att fokusera mer på även pojkarnas mående.

Vad säger du Jakob?

(Jakob) – Jag tycker att det är en jätteviktig fråga. För det vi ska ha med oss är ju att just psykisk ohälsa kan ju ta sig väldigt olika uttryck. Exempelvis ett avståndstagande från skolan från pojkar kan vara ett tecken på psykisk ohälsa. Och

det finns ju undersökningar som visar att pojkar upplever att det inte är tillåtet att må dåligt och att flickor har större utrymme att faktiskt uttrycka sitt mående. Å andra sidan så uttrycker då flickor att deras problem inte tas på allvar riktigt för att de i stort sett förväntas att må dåligt, och de ses som det svagare könet i någon bemärkelse medan att pojkar förväntas att klara av påfrestningar utan stöd eller hjälp och att deras ohälsa osynliggörs i någon bemärkelse. Så det är väldigt viktigt att alla som kommer i kontakt med elever och barn och unga vet och har en förståelse för att könsnormer påverkar den uttrycken för psykisk ohälsa.

(Helene) – Jag tror också det gäller att vara uppmärksam på den här gruppen riktigt lågpresterande pojkar som nu också tyvärr hade ökat här i senaste PISA-undersökningen. Det vill säga de som har väldigt svårt att klara sig. Det finns ju en risk här för psykisk ohälsa och för att man känner någon slags marginalisering i samhället också. Och även de som kanske är svagt presterande även om det inte är på bottenivå så kan det också skapa utanförskapskänslor.

Och om man tittar också på gymnasieutbildningarna så är det ju faktiskt så att pojkar och flickor väljer väldigt stereotypt även där. Vad skulle ni säga att det beror på? Helene, vill du börja?

(Helene) – Jag tror att det kan bero på att för det första är det ju samhällets normer. Att man ser kanske vad mamma och pappa gör. Och man ser på vad syskon har gjort och grannar har gjort. Man kanske har fått följa med till någon arbetsplats och har känt sig mer hemma där. Men sen beror det också på att studie- och yrkesvägledning, och det är inte bara en SYVare, en persons SYVare jag pratar om här, utan hela undervisningen, att man inte har börjat tillräckligt tidigt heller med att vidga elevernas intressen. För det här har vi sett i en annan granskning att många gånger så är det ju valet i nian. Det är då man sätter in de här insatserna med studie- och yrkesvägledning. Man får veta mer om arbetsmarknaden. Man får veta mer om olika sektorer och villkoren där. Men låt säga att man skulle börja i årskurs två och tre och börja besöka olika typer av arbetsplatser och ha ett könsperspektiv i det. Och där verkar det ju vara ett glapp att man börjar inte tillräckligt tidigt. Och det här är någonting som vi har sett. Jag vet att Skolverket har varit inne på det och även universitets- och högskolerådet. Så tidiga insatser.

Vad säger du, Jakob?

(Jakob) – Vi på Jämställdhetsmyndigheten skrev en rapport om det här för några år sedan. Val efter eget kön. Som då är en blinkning till val efter eget skön och val efter eget tycke. Men kön kan faktiskt påverka väldigt mycket. Och det vi såg där var ju

dels att det här inte är något nytt fenomen. Det är en aktuell fråga men det är verkligen inte något nytt utan det är ju också en arbetsmarknad och utbildning som bär på historiska rötter som påverkar än idag att kvinnor och män har haft olika roller i samhället.

Men det vi såg som förklaringsfaktorer till att det ser ut som det gör, som forskningen pekar på, är ju sånt som identitet och idéer om kön, där vi exempelvis ser att olika ämnen förknippas med mer maskulinitet: teknik och naturämnena är väldigt tydligt förknippade med manlighet. Och förväntad trivsel, att man förväntar sig att trivas bättre om man väljer en utbildning där det egna könet är i majoritet. Även uppfattning om den egna förmågan. Vi ser ju att när man ställer frågan om vilken kompetens eleverna upplever så svarar flickor i lägre utsträckning att de tror att de har en lägre kompetens än vad de faktiska resultaten visar. Någoting man brukar kalla kompetenssvivel. Vilket också påverkar att man kanske som flicka inte väljer tekniskt ämne för att man tror att man är sämre än vad resultaten faktiskt visar.

Men sen också att det är tydligt att det här valet är ju ingenting som sker vid ett enskilt tillfälle. Ska du göra ett val påverkar ju också vilka möjligheter till lön, vilka arbetsmiljö och förutsättningar på arbetsmarknaden som utbildningen leder mot. Vilket gör att det kanske är att vi förväntar oss att vi ser en tydligare att flickor rör sig in mot tidigare manliga utbildningar än tvärtom. Som pojke skulle det behöva bryta både mot normerna och dessutom kanske röra dig in på en arbetsmarknad som är förknippat med lägre lön, sämre förhållanden och arbetsmiljö och stora arbetsgrupper inom offentlig sektor exempelvis. Så förklaringsfaktorerna finns både på samhällsnivå, organisator och individnivå. Det är viktigt att ha med sig.

(Helene) – Om man tittar på gymnasieprogrammen så är de fortsatt mycket könskodade. Men det har ju hänt ändå mer saker på universitetsutbildningarna. Jakob pratade om att det är en långsam process. Men om man tar till exempel juristutbildningen idag som övervägande del har kvinnliga studenter. Läkarutbildningen är 50-50 så såg det inte ut för många år sedan, vi har mycket fler flickor på ingenjörsutbildningarna så att det börjar ju ändå hända saker så jag tror inte att det bara är valet mot studierna utan det är också sen vad händer sen på arbetsmarknaden men det är ju intressant att det, när det gäller gymnasieskolan så har vi ju egentligen ganska jämn könsfördelning på de högskoleförberedande programmen utan det är just yrkesprogrammen som vi har den här verkligen tydliga uppdelningen mellan flickprogram och pojckprogram.

Jakob, vad säger du?

(Jakob) – Jag tror också det är viktigt att komma ihåg att det är en sak att få elever att göra de här valen. Sen ska vi också behålla eleverna att de faktiskt fullföljer de utbildningarna de har valt och kommer ut i ett yrke. Därför är det också viktigt att arbeta med sånt som studiemiljö, att arbeta bort destruktiva ämneskulturer och normer som kan finnas på olika utbildningar. Så att elever som har gjort ett val också känner att de trivs, kan prestera och kan fullfölja sina utbildningar.

Men Helene, vad skulle du säga, vad ska skolan göra då för att lyckas med jämställdhetsarbete?

(Helene) – Jag skulle då vilja börja med att prata om vad Skolinspektionen ser. För vi har ju sett att skolorna inte alltid har ett jämställdhetsperspektiv med sig i sitt arbete genomgående. Det finns en jättestor vilja från lärarnas sida att ge eleverna de här jämställda värdena. Och man bemöter flickor och pojkar som individer och man vill att alla ska kunna nå så långt som möjligt. Men det är ändå så att man analyserar inte alltid resultat och hur undervisningen har sett ut i ett könsperspektiv.

Och då blir det många gånger den här ansatsen att alla elever då ska bemötas som individer och det här har inte att göra med kön. Men man kan ju säga att det i en mening är ju naturligtvis helt rätt. Men i en annan mening så kan ju det här innebära att skolan blir något könsblind kan man säga. Det vill säga att man pratar inte om att det också kan finnas skillnader på gruppnivå. För det finns ju många gånger mönster som är viktiga att lyfta fram, till exempel att pojkarna kanske då har sämre resultat på nationella provet eller att flickor på en lokal enkät om hur man mår i skolan svarar sämre. Det kan också handla om att färre flickor har fått stöd, lokalt på en skola. Allt sånt där behöver man ju på den enskilda skolan diskutera och lyfta fram. Och det tror vi är väldigt viktigt för bättre jämställdhetsarbete.

Jakob, har du några frågor? Vad ska skolan göra?

(Jakob) – Arbeta brottsförebyggande och prata om svåra frågor i klassrummen. Att inte också de här, när vi pratar om sexuella trakasserier och sexualiserat språkbruk, är ingenting som man kan anmäla bort också. Det är någonting som vi faktiskt i skolan behöver ta diskussion om i klassrummen för att få och lyssna på eleverna, de som lever med de här frågorna hela tiden har också en förståelse. Så jag tror det blir väldigt viktigt att eleverna kommer till tals och får inflytande i hur man ska arbeta med de här frågorna och att vi skapar ett klassrumsklimat som tillåter de här diskussionerna. Sen så förstår jag att det är en svårare fråga än att bara göra men det blir viktigt att faktiskt ha en diskussion om frågorna.

Helene?

(Helene) – Ja och ännu mer då när det gäller vad skolan kan göra så måste jag ju också slå ett slag för det här med att börja tidigt. Det vill säga att vi inte kanske bara pratar grundskola utan förskola. För det är ju här också väldigt mycket grundläggs och bara det här att få alla barnen dit. Och vi vet också till exempel i socioekonomiskt utsatta områden att barn i lägre grad där går kommer till förskolan. Och sen att få alla barnen dit överlag men sen också jobba med jämställdhetsarbete i själva förskolepedagogiken. Och även här prata om inte bara att man ska bemöta varje individ utan också förstå tidiga könsmönster som kan finnas. Så där tror jag att det är mycket vunnet förskola och även de allra tidigaste åldrarna i grundskolan.

Då är det dags att runda av det här avsnittet. Du som vill veta mer om Skolinspektionens arbete går in på skolinspektionen.se. Du har hört Skolinspektionens generaldirektör Helene Ängmo och Jakob Lindahl, senior utredare på Jämställdhetsmyndigheten.

Och jag, jag heter Agnes Gidlund. Tack för att du lyssnade.